

УДК 433.925

Михайло Олександрович КІРКОВ,

студент групи ПДдб-23-2м факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Валентина Павлівна КОРЖ,

доктор юридичних наук, професор,

почесний працівник прокуратури України,

професор кафедри кримінального процесу,

криміналістики та експертології факультету №6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9431-8727>

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТИПОВИХ СПОСОБІВ УБИВСТВ

Криміналістична характеристика вбивств - це дослідження та аналіз усіх аспектів вбивства з метою встановлення обставин, які можуть допомогти виявити винуватого та вирішити кримінальне провадження. Такий аналіз включає в себе різні аспекти, такі як: механізм смерті, визначення того, як саме було завершено життя потерпілого. Це може включати перевірку тілесних ушкоджень, токсикологічний аналіз, балістичні експертизи тощо; місце злочину, дослідження місця злочину, збирання доказів, виявлення слідів, які можуть бути корисними для розкриття злочину; обставини смерті.

Вивчення умов, в яких сталася смерть, наприклад, чи були у потерпілого які-небудь попереджувальні ознаки, чи був він наляканий, чи відбувалися попередні конфлікти; виявлення доказів, пошук та аналіз різних доказів, таких як відбитки пальців, ДНК, сліди різних речовин тощо, які можуть допомогти встановити особу винного; мотив і підозрювані, вивчення можливих мотивів для вбивства та ідентифікація осіб, які могли мати зв'язок з злочином; експертні висновки, оцінка результатів експертиз та досліджень для побудови криміналістичних висновків щодо злочину; Реконструкція подій: Побудова сценарію подій, який може пояснити, як відбувся злочин, на основі доступних доказів і обставин; [1, с.496] Судово-медична експертиза:

Дослідження тіла жертви та інших доказів для отримання об'єктивних медичних висновків про причини та обставини смерті;

Ці етапи дослідження спільно допомагають правоохоронним органам розкрити справу про вбивство, затримати винних і притягнути їх до відповідальності перед законом.

Проблеми розкриття типових способів вбивств досліджували відомі криміналісти Скригонюк, М. І. Сотула, О. С. В.П. Корж Маланчук, П. М. Дослідники цієї проблеми сформулювали кваліфікацію криміналістичної типових способів вбивства: вбивство на замовлення (убивство, що вчиняється найманими особами за гроші); вбивства на побутовому підґрунті (під час сварок, бійок, що виникають на ґрунті побутових сварок, пияцтва та хуліганства); вбивство на сексуальному підґрунті (у більшості випадків, пов'язані з зґвалтуванням та наступним знищенням слідів даного злочину); вбивство з кровної помсти або національної і релігійної ворожнечі; вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини; вбивства, пов'язані з вчиненням розбійних нападів або бандитизму; вчинення «ритуальних» вбивств (жертвоприношення); вбивства, пов'язані з використанням, в подальшому, органів або тканин потерпілих. [2, с.250]

Відповідно до статистичних даних єдиних звітів Генеральної прокуратури України про криміналістична характеристика вбивств в державі в більшості випадків потерпілими є чоловіки – 65%, неповнолітні – 15%, громадяни похилого віку – 27%. Аналіз матеріалів кримінальних проваджень дозволяє стверджувати, що 66% потерпілих в момент скоєння злочину знаходились у стані сп'яніння, 43% розпивали спиртні напої зі злочинцем, а 51,2% були ініціаторами бійок. В багатьох випадках прослідковується неочікуване виникнення умислу на скоєння вбивства – у 87%. Найчастіше жертвами вбивств на замовлення стають: конкуренти у фінансовій та діловій сфері; політичні лідери, голови профспілок та представники преси; свідки і ворогуючі та конкуруючі угруповання, представники правоохоронних органів, суддів, тощо; партнери у шлюбі, на теренах помсти за подружню невірність; отримання великої страхової виплати за смерть людини; багаті родичи у намірі отримати велику спадщину, або щоб усунути інших претендентів на спадщину. Характеризуючи особу злочинця, необхідно зазначити, що більшу кількість вбивств вчиняють особи чоловічої статі (88,3%) серед них у віці від 18 до 29 років складають біля 40%. Третину вбивств вчиняють особи у віці від 30 до 40 років. А на осіб більше 40 років припадає біля 22%.

У даний час кожне друге вбивство вчиняється особами ранише засудженими (59,6%). Також, серед злочинців особи з вищою освітою становлять 39%, із середньою – 25% [3]

Таким чином можна зробити висновок для того щоб швидко і повно розкрити вбивство і викрити винних осіб при розслідуванні, необхідно знати певні криміналістичні особливості окремих видів вбивств, методичні принципи їхнього розслідування і особливості застосування рекомендацій криміналістичної техніки і тактики в специфічних умовах розслідування вказаних видів злочинів. [4, с.408].

Різноманітність і тенденції в способах вчинення злочинів підкреслюють необхідність постійного моніторингу та адаптації правових і профілактичних заходів до змін у злочинному середовищі. Розуміння таких особливостей дозволяє забезпечити ефективний контроль над злочинністю та прискорити реакцію правоохоронних органів на злочинні події, спрямовуючи зусилля на попередження та розкриття злочинів.

Список бібліографічних посилань

1. Скригонюк, М. І. Криміналістика: підруч. / М. Скригонюк. – Київ : Атіка, 2005. - 496 с.
2. Корж В. П. Використання знання криміналістичної характеристики при розслідуванні вбивств на» замовлення».- Збірник «Криміналістика та судова експертиза» випуск 64,-2019., с.241-250
3. Офіс Генеральної прокуратури <https://old.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>
4. Саїнчин О. С. Розслідування умисних вбивств : теорія та практики : монографія / Саїнчин О. С. – Одеса : СПД Бровкін О.В., 2012. – 408 с.